

SPIS RZECZY

EDWARD BALCERZAN Wstęp do pierwszego wydania	5
EDWARD BALCERZAN Wstęp do drugiego wydania	13
EWA RAJEWSKA Parę słów o zasadach wyboru	25

1

ANONIM [Nie słowo w słowo]	29
ANONIM [Jak przełożyć wiersz piąty <i>Psalmu pięćdziesiątego?</i>]	30
ANONIM [Co potrzebuje wykład każdego języka]	30
MIKOŁAJ SZARFFENBERGER [Jako same słowa w sobie idą]	31
ŁUKASZ GÓRNICKI [Dlaczegom jest od Kastiliona różny]	32
[W polszczyznę wchodzić].	35
[Rzecz z rzeczą niedobrze spojona]	36
ANONIM [Co dobrze w polszczyznę wpaść może]	36
JAN KOCHANOWSKI Do Buchanana [poety szkockiego — tłumacza <i>Psałmów</i>] . .	37
[Z listu do Stanisława Fogelwедера — o pracy nad przekładaniem <i>Psalterza Dawi-</i> <i>dowego</i>].	37
STANISŁAW KOSZUTSKI ***	38
PAWEŁ SZCZERBIC ***.	38
PIOTR SKARGA ***.	39
SZYMON BUDNY [Samego Boga Słowo]	39
Ku wszem wiernym tych książek czytelnikom, przedmowa Sim. Budnego na nowy <i>Nowego Testamentu</i> przekład	41
HIERONIM MALECKI [Wielki kunszt]	42
JAKUB WUJEK [Nauki i przestrogi z przekładania <i>Biblii</i>]	44
STANISŁAW GOŚLAWSKI ***	45
JANUSZ PIOTROWICZ ***.	46
STANISŁAW GROCHOWSKI ***	46
JAN JANUSZOWSKI [Słów głębokość i różność]	46
SEBASTIAN PETRYCY Z PILZNA [Cudzem w swoje obrócił].	47
[Ludziom grubej mowy]	48
PIOTR KOCHANOWSKI [Nad insze nie uboższy]	48
PIOTR TRYZNA [Trojaki sposób tłumaczenia ksiąg]	48

WACŁAW POTOCKI [Tłumaczmy łacinę]	49
[Co tłumaczyć wierszem, a co prozą]	49
WESPAZJAN KOCHOWSKI O tych wierszach	50

2

FRANCISZEK BOHOMOLEC [<i>Nec verbum verbo...</i>]	53
ANONIM [Cztery powinności tłumacza].	54
FRANCISZEK BIENKOWSKI Myśli o darach mówienia i pisania dobrze	55
IGNACY KRASICKI O przekładaniu książek	55
O tłumaczeniu książek	56
ANONIM Wiersz złożony	59
BERNARD DOMASŁAWSKI ***.	60
ONUFRY KOPCZYNSKI [Tłumacz — przerabiać]	60
[O tłumaczeniu przenośni]	61
IGNACY WŁODEK [Nic dodać — nic ująć]	62
FRANCISZEK KARPIŃSKI [Jedną wymowę w prozie albo w wierszu]	63
[Tłumacz — nie odmieniać!]	64
MACIEJ GRZEGORZ GARNYSZ [Pieszczone ucho wieku osiemnastego]	64
FRANCISZEK KSAWERY DMOCHOWSKI [O tłumaczeniu i naśladowaniu]	65
[Czytali Polacy w rodowitej mowie]	66
ADAM KAZIMIERZ CZARTORYSKI [Trojaka tłumaczącego robota]	66
[Dosłownictwo i rozpusta w tłumaczeniu]	67
[Błąkać się bez przewodnika]	71
STANISŁAW STASZIC [Geniusz języka a geniusz autora].	72
STANISŁAW POTOCKI Czym jest przekładanie, i stosowne do niego uwagi i przepisy	73
JAN GORCZYCZEWSKI [Co wolno przekładowcom]	75
LUDWIK OSIŃSKI O potrzebie, ważności w literaturze i warunkach przekładów	76
O tłumaczeniach z obcych języków	78
EUZEBIUSZ SŁOWACKI O cudzoziemszczyźnie, czyli wprowadzeniu do języka nie- przywoitych kształtów mówienia	80
O przekładaniu z obcych języków na ojczysty	81

3

ADAM MICKIEWICZ [Najpięk[niej]sza proza do miar poetyckich nagięta]	87
[W tłumaczeniach styl jednostajny]	88
MAURZYCY MOCHNACKI [Scena narodowa a przekłady].	88
[Co winni jesteśmy tłumaczom]	89
Kilka myśli o wpływie tłumaczeń z obcych języków na literaturę polską	91
A.W.Z. [Wierszopis a poeta]	94

ADAM MICKIEWICZ [Z listu do Antoniego Odyńca]	95
[Szkoła naśladowców i tłumaczy]	95
[Jak tłumaczyć <i>Dziady</i> ?]	96
SEWERYN GOSZCZYŃSKI [Przekład podniesiony do wartości oryginału]	97
[Tłumaczył Adam Mickiewicz]	98
WŁADYSŁAW SYROKOMLA [Listy o tłumaczeniu poetów polsko-łacińskich]	99
CYPRIAN NORWID [O tłumaczeniach z Byrona]	101
[Śpiewając — tłumaczyli]	103
[O tłumaczeniach z Szekspira]	103
[O pracy nad wierszem <i>Z hebrajskiego i Vulgaty razem tłumaczenie modlitwy Mojżesza</i> <i>Męża Bożego jak ją nam podaje Dawid w LXXXIX psalmie</i>]	104
[Z listu do Konstancji Górskiej]	105
MARIA KONOPNICKA [Tłumacz dąży za myślą poety]	105

4

EDWARD PORĘBOWICZ Stanisław Koźmian i jego przekłady Szekspira	109
ZENON PRZESMYCKI [MIRIAM] [Myśli o przekładach]	109
***	110
***	111
***	112
***	112
ADAM M-SKI [ZOFIA TRZESZCZKOWSKA] [Czy pokrzywdziłem pieśniarza?]	112
LUDWIK JENIKE [Praca niewdzięczna i zbędna]	113
LEOPOLD STAFF [Przeniemczona <i>Latawica</i>]	114
WACŁAW BERENT Wstęp do przekładu <i>Upaniszad</i>	115
BOLESŁAW LEŚMIAN [Natchniony przekładca — szary komentator]	116
LEOPOLD STAFF [Najsubtelniejsze barwy <i>Kwiatków św. Franciszka z Asyżu</i>]	118
BOLESŁAW LEŚMIAN Liryka francuska. Przekłady Bronisławy Ostrowskiej	119
Słowacki w przekładzie rosyjskim	119
ADOLF NOWACZYŃSKI Angielskie przekłady Jana Kasprowicza	120
TADEUSZ PEIPER [<i>Księżę Niezłomny</i> Calderona w przekładzie Słowackiego]	122
TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI [Tłumaczenie jako kariera]	124
[Myślałem ich myślą, śmiałem się ich śmiechem]	126
STANISŁAW PRZYBYSZEWSKI [Tłumaczenie przewyższało oryginał]	126
MARIA GRABOWSKA, FREDANI [Dylemat tłumaczy]	127
JULIAN TUWIM Wielki traktament dla mędrca Tadeusza Boya	128
TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI Proza, wiersz i przekłady	130
JULIAN TUWIM Czerowiersz na warsztacie	135
<i>Lutnia Puszkina</i>	146
TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI [Czytelnik nie darowałby tłumaczowi]	147

JULIAN TUWIM <i>Traduttore — traditore</i>	151
Najpiękniejszy przekład	167
TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI <i>Blaski i nędze mowy polskiej</i>	168
ADAM WAŻYK <i>O tłumaczeniu wierszy rosyjskich</i>	173
JULIAN TUWIM <i>Eugeniusz Oniegin</i> w przekładzie Adama Ważyka. Materiały do re- cenzji i dyskusji	177
ADAM WAŻYK <i>Arytmetyka i styl poetycki</i>	183
IRENA TUWIM <i>[Między tłumaczeniem a adaptacją]</i>	185
MARIA DĄBROWSKA <i>Parę myśli o pracy przekładowej</i>	186
KAZIMIERZ WIERZYŃSKI <i>Rozmowa z Amerykanką o tłumaczeniu wierszy</i>	191
JAROSŁAW IWASZKIEWICZ <i>[Canto General Pabla Nerudy]</i>	192
JULIAN PRZYBOŚ <i>O przekładzie</i>	194
TADEUSZ PEIPER <i>Z wyznań tłumacza</i>	195
BRONISŁAW ZIELIŃSKI <i>[Efekt hiszpańskości]</i>	196
CZESŁAW MIŁOŚ <i>O przekładach</i>	199
Przekłady i Gałczyński	203
KAZIMIERA IŁŁAKOWICZÓWNA <i>Parę nieodpowiedzialnych słów o przypadko- wych tłumaczeniach</i>	209
WISŁAWA SZYMBORSKA <i>Słówka</i>	211
WITOLD WIRPSZA <i>Rzetelność znaczy dosłowność</i>	212
TADEUSZ RÓŻEWICZ <i>[Szafarz Pożywnej Treści poezji]</i>	214
FELIKS KONOPKA <i>Uwagi tłumacza o pracy nad przekładem Fausta Goethego</i>	215
JERZY S. SITO <i>[Zanglizować polszczyznę]</i>	218
ARTUR SANDAUER <i>Żle o poprzednikach</i>	219
MIECZYŚLAW JASTRUN <i>[Obcość i bliskość Rilkego]</i>	224
MARIAN GRZEŚCZAK <i>[Przekład poezji i poezja tłumacząca]</i>	224
STANISŁAW JERZY LEC ***	225
WITOLD WIRPSZA <i>Parę aktualnych czynników współczesnego przekładu poetyckiego</i>	226
ARTUR MIĘDZYRZECKI <i>O przekładach</i>	228
JERZY NIEMOJOWSKI <i>[Siedem zasad]</i>	229
STANISŁAW HEBANOWSKI <i>[Tłumacz i poprzednicy]</i>	231
JÓZEF RATAJCZAK <i>O tłumaczeniu (Kartki z notatnika)</i>	234
JAROSŁAW IWASZKIEWICZ <i>[O tłumaczeniu dzieł filozoficznych]</i>	237
MARIA KURECKA <i>Diabelne tarapaty</i>	239
SEWERYN POLLAK <i>Obrona niemożliwości, czyli o tłumaczeniu poezji</i>	246
JANUSZ STRASBURGER <i>Z warsztatu tłumacza</i>	248
ADAM WAŻYK <i>Przekład — przygoda</i>	251
JÓZEF WACZKÓW <i>[Ktoś w rodzaju inscenizatora]</i>	255
STEFAN FLUKOWSKI <i>[Materia literacka i muzyczna]</i>	256

MARIA WISŁOWSKA ***	256
ADAM GALIS Wyznanie tłumacza	257
ANNA KAMIEŃSKA Pochwała niemożliwości	258
MIECZYŚLAW JASTRUN O przekładzie jako o sztuce słowa	261
NATALIA MODZELEWSKA [Adekwatność lingwistyczna a stylistyczna]	270
ZOFIA CHĄDZYŃSKA [Tłumacząc Cortázarą]	271
MACIEJ SŁOMCZYŃSKI Klucze otchłani	273
ROBERT STILLER Powrót do Carrolla	285
WŁADYSŁAW DULĘBA Potrójna trudność przekładu z poezji perskiej	293
TADEUSZ CHRÓŚCIELEWSKI [Kameleonowość pracy tłumacza]	297
JAN PARANDOWSKI Autor i tłumacz	299
ARTUR SANDAUER [Zbeltanie języków]	301
ADAM WAŻYK Tłumacząc <i>Nieznaną</i>	303
ROBERT STILLER Przekład jako własność niczyja	304
ZYGMUNT KUBIAK [Tłumacz jako historyk literatury]	308
JAN BRZĘKOWSKI [Świeżość obcego języka]	308
ERNEST BRYLL, MAŁGORZATA GORA [Odrębna piękność irlandzkiej poezji]	309
KRZYSZTOF KARASEK [Przekład jako esej]	310
LUDMIŁA MARJAŃSKA [Domysł portretu autorki]	311
BOHDAN ZADURA ***	313
CZESŁAW MIŁOŚZ Gorliwość tłumacza	313
[Hiobowa skarga we mnie samym]	315
JERZY FICOWSKI [Niezauważalny przekład]	316
ALEKSANDER WAT O przetłumaczalności utworów poetyckich	317
ANTONI LIBERA [Równoległe wersje oryginału]	321
JERZY FICOWSKI [Nie przekładowca — przedzierzgać]	322
KAZIMIERA IŁŁAKOWICZÓWNA [Tłumaczenie powinno być lepsze od oryginału]	326
STANISŁAW BARAŃCZAK Mały, lecz maksymalistyczny manifest translatologiczny	326
Amerykanizacja Wisławy	342
BOHDAN ZADURA John Ashbery i ja. Poezja spójników?	352
ZBIGNIEW BIEŃKOWSKI [Tłumacz — kochanek literatury]	354
EUGENIUSZ KABATC [Niebezpieczna interwencja pozytywna]	355
RYSZARD KRYNICKI, BRONISŁAW MAJ, CZESŁAW MIŁOŚZ, PIOTR SOMMER, MARIAN STALA [Tłumaczenie poprzez trzeci język]	356
PIOTR MATYWIECKI [Tłumaczenia Paza]	359
JAKUB EKIER Czy wolno tłumaczyć Celana?	360
PIOTR SOMMER Z warsztatu tubylca	366
ADAM CZERNIAWSKI Przekład poezji: teoria i praktyka	371
ZYGMUNT KUBIAK, JACEK ST. BURAS [Przekłady dawne i nowe]	377
EWA KURYLUK Fałszywe papiery, czyli autoryzowanie przekładu	378
MACIEJ SŁOMCZYŃSKI [Tłumaczenie wielkich pisarzy]	379

JAN GAREWICZ Z warsztatu tłumacza: o przekładaniu tytułów literackich	380
ADAM POMORSKI [Tłumacząc Platonowa]	383
LUDMIŁA MARJAŃSKA [Subtelności kobiecej poezji]	384
FELIKS PRZYBYŁAK Wymiar tłumaczenia	385
JERZY CZECH Nowy wspaniały przekład?	387
JÓZEF WACZKÓW [Pisarze-wielowarsztatowcy, czyli tłumacze]	391
RYSZARD KRYNICKI [Przekład a tłumaczenie]	397
MICHAŁ PAWEŁ MARKOWSKI Przekład jako <i>simulacrum</i>	398
RYSZARD KRYNICKI [Tłumaczenie a własna twórczość]	402
GUSTAW HERLING-GRUDZIŃSKI [Tajemnica słuchu egzystencjalnego]	403
MICHAŁ PAWEŁ MARKOWSKI Uwagi o tłumaczeniu Derridy	404
CZESŁAW MIŁOŚZ [Poezja języka angielskiego w Polsce]	407
ANDRZEJ SIEMEK Sade w piekle chichocze (a ja biję na alarm)	407
JERZY JARNIEWICZ Tytuł w przekładzie	410
CZESŁAW MIŁOŚZ [Rozwiązania świadomie niedoskonałe]	417
ANDRZEJ KOPACKI Piękne posłuszeństwo i zadłużenie	418
ARTUR GRABOWSKI [Wierność wobec „uwodzicielskiego piękna” oryginału]	419
PIOTR ŁUSZCZYKIEWICZ [Przekład jako plagiat?]	420
JAN GONDOWICZ ***	421
ANDRZEJ SOSNOWSKI [Zwycięska obcość oryginału]	421
ROBERT STILLER Nasze i nie nasze ojczenasze	422
TADEUSZ PIÓRO [O tłumaczeniu Céline’a]	425
JERZY JARNIEWICZ Kto tak pięknie gra, czyli stereotyp poetyckości w polskich przekładach anglojęzycznej poezji współczesnej	425
MAGDALENA TULLI Milimetr nad tekstem	432
AGNIESZKA HOLLAND [Terapeutyczna <i>Nieżnośna lekkość bytu</i>]	433
JERZY JARNIEWICZ Tłumacz jako twórca kanonu	434
PIOTR SOMMER Tkać i pruć	440
JACEK BALUCH Pára jí dmýcha z horkého břicha...	442
ANTONI LIBERA Jak przełożyć „wyrażenie bezpośrednie”?	444
[Krytyka strofy alcejskiej po polsku]	448
ADAM WIEDEMANN ***	453
MAREK BIEŃCZYK Chirurg wiecznie żywy	453
KRYSTYNA RODOWSKA Zofia Chądzyńska	457
JERZY ŁUKOSZ Czy autor powinien się wtrącać?	459
AGNIESZKA KUCIAK Spojrzenie z domu na trawnik (o kilku słowach słów kilka) . .	463
RYSZARD KAPUŚCIŃSKI Tłumacz — postać XXI wieku	466
EWA LIPSKA Moi tłumacze	471
Notki o autorach	473
Indeks nazwisk i tytułów	507